

Německo zvažuje znovu zavést „marku“. Kdo se přidá?

Lubomír Lízal

Francie a Německo prý zvažují zavedení dvoupásmového eura. To vlastně znamená rozdělení eura na dvě měny - na jakési staré a nové euro. Tuto šokující zprávu přinesl v sobotu britský The Daily Telegraph. Podle neuvedených zdrojů z Evropské komise je tento vpravdě šokující plán již diskutován na úrovni vládních (zjevně jen některých) kabinetů.

Uváděným důvodem pro tyto úvahy je ochrana „zodpovědných“ členů měnové unie. Tedy jakýsi plán B, jak izolovat vybrané země eurozóny před dopadem další podobné krize, jako byla teď v Řecku, pokud se kroky ke stabilizaci minou účinkem a krize důvěry se bude přelévat do dalších zemí. Řecko představuje méně než tři procenta celoevropské ekonomiky, a je tak vlastně na hranici statistické chyby měření. Potenciální problémy ve Španělsku či v Itálii by však byly jiného kalibru; země jsou dost velké na to, aby jedním výstřelem poslaly společnou měnu ke dnu.

Vždy vystoupili ti lepší

Většina odborné literatury o měnových uniích vychází z Mundellova článku z roku 1961 a snaží se nalézt, kdy je výhodné pro nějaké země či ekonomiky vytvořit společnou měnu a jednotnou měnovou politiku. Takových výzkumů je relativně mnoho. Zpravidla se porovnávají náklady a výhody uspořádání se separátní měnou proti situaci se společnou měnou.

Naprosto výjimečný je však postup opačný, který se zabývá odchody z měnových zón. Takových výzkumů je co by na jedné ruce spočítal. Ve dvou relevantních člancích zkoumajících rozpady měnových unií od druhé světové války (měnových unií i jejich rozpadů bylo v tomto období na světě několik desítek) jeden autor uvádí, že rozhodujícím faktorem při rozpadu měnové unie je inflační rozdíl, a druhý, že měnové unie opouští spíše velké a bohaté země. Značná část měnových rozpadů v historii souvisela s koloniální minulostí daných zemí. Takže vzhledem k euru jde o poněkud neprobádané teritorium: Hic sunt leones (zde jsou lvi) - na ekonomických mapách.

Podle The Daily Telegraph se členy supereura tak mají stát Německo, Francie, Holandsko, Rakousko, Dánsko a Finsko. Naopak vně mají určitě zůstat Řecko, Španělsko, Itálie a Portugalsko, tedy země, o jejichž finanční stabilitě lze už dnes spekulovat. O zbytku dalších šestnácti zemí eurozóny nejsou informace, avšak dovoluji si poťouchlou interpretaci tohoto severo-j jižního dělení: pokud se Belgie rozdělí na vlámskou a valonskou část, které se připojí k Holandsku a Francii, mají vyhráno. Jinak ovšem zůstanou s problémisty mimo. S největší pravděpodobností do supereura budou zahrnuty Lucembursko a Lichtenštejnsko a nejspíš i Irsko, které provedlo drastické finanční škrty. Nepochybně by k nim však patřily i Monako a San Marino, které, ač nečlenové Unie, dnes euro též používají. Na Slováků a Slovinců spolu s Maltou a Kyprem bych nesázel, hrozí, že zůstanou mimo čistě z praktických důvodů, jakožto „noví a vlastně jižní členové“. Nicméně jejich ekonomiky jsou takmalé, že je jedno, kde budou. Vcelku kuriózní pak může být situace Vatikánu...

Ale dosti zábavných (nebo temných) prognóz. Je krok Německa šokující? Vlastně ani ne. V historii většina měnových unií skončila tím, že z ní vystoupili nikoliv ti horší, ale ti lepší, které přestalo bavit platit eskapády svých méně zodpovědných partnerů. Ostatně, ani naše země není výjimkou. Už jsme si jako ti ekonomicky silnější vyzkoušeli v moderní historii výstup z měnové unie dvakrát. A dlužno podotknout, že to vždy bylo ku prospěchu naší ekonomiky. Tak se Německu nedivme, pokud si za dané situace znovu zavede marku, akorát ji bude přezdívat „nové supereuro“.

O autorovi: Lubomír Lízal, autor je ekonom, přednáší na CERGE-EI